

POSTANOWIENIE

14 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 14 listopada 2024 r. w Warszawie

w sprawie z urzędu

z udziałem D.N. i Prokuratora Okręgowego w S.

o zatwierdzenie przyjęcia do szpitala psychiatrycznego bez wymaganej zgody,

na skutek skargi kasacyjnej D.N.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Świdnicy

z 31 stycznia 2024 r., II Ca 1039/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. stwierdza, że każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie,**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Świdnicy na rzecz adwokata A.B. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną uczestniczce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w

orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do przytoczonych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej z uwagi na rangę naruszeń prawa procesowego i materialnego przez Sąd Okręgowy. Podała, że za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania przemawia fakt, że skutek tych naruszeń zaskarżone orzeczenie Sądu Okręgowego utrwała stan, w którym podjęte wobec uczestniczki działania organów publicznych stanowiły szczególnie dotkliwe naruszenie podstawowych, konstytucyjnie chronionych jej praw i wolności, w tym w szczególności prawa do wolności osobistej, godności i zakazu poniżającego traktowania.

Uczestniczka nieprawidłowo sformułowała wniosek. Przede wszystkim nie dokonała redakcyjnego wyodrębnienia uzasadnienia wniosku od uzasadnienia zarzutów skargi kasacyjnej. Pomimo powołania się na przepis dotyczący zawartości skargi kasacyjnej, skarżąca zredukowała pismo pomijając różnice pomiędzy funkcją przesłanek tzw. „przedsądu”, ustalonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a zgłoszeniem zarzutów kasacyjnych. Rolą wstępnego badania skargi kasacyjnej w ramach przesłanek przedsądu jest umożliwienie Sądowi Najwyższemu udzielenia odpowiedzi na pytanie czy poddana analizie sprawa należy do skomplikowanych, dotychczas w orzecznictwie niewystępujących, mogących przyczynić się do rozwoju nauki prawa oraz ujednolicenia orzecznictwa albo, czy w sprawie nie zostały popełnione rażące błędy w związku z wykładnią i stosowaniem prawa procesowego i materialnego. Dzięki temu już na etapie oceny wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania możliwe jest przeprowadzenie selekcji spraw, które wymagają rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Skarżąca połączyła argumenty mające potwierdzić zasadność kontroli kasacyjnej orzeczenia Sądów *meriti* wraz z tymi, które miały przekonywać o

wystąpieniu przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Zapoznanie się z motywami pisemnymi postanowienia Sądu Okręgowego pozwala natomiast na wniosek, że Sady obu instancji nie dopuściły się w sprawie rażącego i kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa procesowego i materialnego. Postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie pozwoliło na pewne ustalenie, że u skarżącej stwierdzono chorobę psychiczną zanim miała miejsce oceniana w sprawie sytuacja. W dniu przyjęcia do szpitala psychiatrycznego skarżąca zachowywała się z kolei nieustająco agresywnie, przez co stanowiła zagrożenie nie tylko dla doprowadzających ją do szpitala funkcjonariuszy, lecz także dla personelu medycznego, którego celem było udzielenie jej pomocy. Ponadto zachowanie uczestniczki stwarzało oczywiste niebezpieczeństwo także dla niej samej, i to z tego względu, a nie celem poniżenia, dostarczono ją do szpitalu w kasku ochronnym.

W swoim wywodzie skarżąca odwołała się też do postanowienia Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2020 r., IV CSK 51/20, przy czym umknęło skarżącej, że Sąd drugiej instancji rozważył wszelkie aspekty, które Sąd Najwyższy wskazał w tym postanowieniu jako konieczne do weryfikacji przy stosowaniu art. 23 ust. 1 ustawy z 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2022 r., poz. 2123). Z uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego wynika bowiem, że Sady obu instancji podjęły się oceny czy uczestniczka została już zdiagnozowana jako chora psychicznie, a także czy jej dotychczasowe zachowanie dało podstawy do uzasadnionych obaw, że z powodu choroby stanowi zagrożenie dla własnego życia albo dla życia lub zdrowia innych osób. Nie ulega wątpliwości, że Sady całościowo oceniły stan zdrowia uczestniczki, a z poczynionych ustaleń wynika, że aktualnie uczestniczka cierpi na zaburzenia stanu psychicznego. Z tego względu, że przejawiana przez uczestniczkę agresja, tak słowna, jak i fizyczna, zagrażała podstawowym dobrom uczestniczki i innych osób, które stykały się lub mogły się jeszcze z nią zetknąć, umieszczenie uczestniczki w szpitalu psychiatrycznym okazało się nieodzowne. Poszczególne zachowania uczestniczki zostały wyliczone w szczegółowym opisie zdarzeń i czynów, których dopuszczała się skarżąca. Z pewnością ustalenia te nie cechują się jakąkolwiek powierzchownością. Wbrew twierdzeniom skarżącej, kontynuowanie zachowań naznaczonych agresją czy

wandalizmem, polegających m.in. na demolowaniu szpitalnej łazienki, nie może skutecznie przekonywać o reakcji na niesłuszne zatrzymanie przez policjantów, całkowicie niepowiązanej z przesłankami art. 23 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Poza tym nie sposób zgodzić się ze skarżącą, że o niespełnieniu opisywanych przesłanek mogą przemawiać te same przyczyny, które legły u podstaw wydania postanowienia z 8 listopada 2023 r. (III Kp 496/23) przez Sąd Rejonowy w Wałbrzychu, zgodnie z którym dokonane 14 czerwca 2023 r. zatrzymanie przez funkcjonariuszy Policji uznane zostało za niezasadne i nielegalne. Należy mieć bowiem na względzie, że zakres hipotezy i dyspozycji przepisów, które stanowiły podstawę prawną powołanego postanowienia wydanego w ramach nadzoru sprawowanego przez sąd nad postępowaniem przygotowawczym w postępowaniu karnym nie pokrywa się z zakresem hipotez i dyspozycji przepisów ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 520 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

O wynagrodzeniu za pomoc prawną udzieloną uczestnikowi z urzędu orzeczono na podstawie § 2, § 4 ust. 1, § 14 ust. 1 pkt 3 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. poz. 763).

A.W.

r.g.

